
Omówienie wystaw Muzeum Historii Kielc w 2011 roku

Studia Muzealno-Historyczne 4, 251-255

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Omówienie wystaw Muzeum Historii Kielc w 2011 roku

Sale wystaw czasowych

Od 14 stycznia do 13 lutego wystawa „Suchedniowskie tradycje przemysłowe. Wystawa ze zbiorów Muzeum Wsi Kieleckiej”. Na ekspozycji znalazły się narzędzia fabryczne i wyroby pochodzące z założonej przez Ludwika Starke odlewni suchedniowskiej oraz przedmioty użytkowe, takie jak żelazka, moździerz, garnki czy oprawy do luster i bardziej skomplikowane urządzenia, jak np. pompa strażacka lub wyroby ozdobne, m.in. medaliony i płaskorzeźby. Równocześnie zaprezentowana została ekspozycja planszowa obrazująca dzieje Suchedniowskiej Huty „Ludwików”.

Komisarz: Bartłomiej Tambor.

Od 18 lutego do 18 kwietnia autorska wystawa „Malwina Chabocka. Scenografia, malarstwo i...”. Oprócz tytułowych projektów scenograficznych i kostiumów teatralnych oraz sali z pracami malarskimi, przede wszystkim portretami, wgląd w proces tworzenia artystki, pochodzącej z Kielc, zapewniła spora doza szkiców: szybkich, lapidarnych, czasem na kawałku kartki, kiedy indziej w starannie prowadzonym notatniku. Na wystawie te „zapiski myśli” wypełniły jedną z sal i, dosłownie, rozlały się po podłodze jak potok – tak samo jak niekontrolowany zryw twórczy. Dopełnieniem były projekcje, które pozwoliły w atmosferze spektaklu przyjrzeć się zrealizowanym projektom.

Komisarz: Daria Maroń.

Od 28 kwietnia do 5 czerwca autorska wystawa fotograficzna „Andrzej Borys. Moje 40”. Retrospektywa Andrzeja Borysa, obecnego prezesa Okręgu Świętokrzyskiego Związku Polskich Artystów Fotografików. Kojarzony z kielecką szkołą krajobrazu, wybrał na wystawę, oraz do jednocześnie wydanego albumu, prace fotograficzne z ostatniego czterdziestolecia, czyli od debiutu twórczego na początku lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku. Sam o sobie: „Prezentuję Państwu najważniejsze dla mnie fotografie oraz moje stanowisko twórcze wobec zagadnień dla mnie istotnych – ziemia, ludzie, czas i miejsce. Fotografia towarzyszy mi niemal przez całe życie”.

Komisarz: Krzysztof Myśliński

Ponadto dwie wystawy czasowe zostały przeniesione z krakowskich instytucji kultury.

Od 1 lipca do końca września „Tradycje krakowskiego Bractwa Kurkowego” z Muzeum Historycznego miasta Krakowa, oddział Celestat.

Wystawa „Tradycje krakowskiego Bractwa Kurkowego” stworzyła unikalną okazję obejrzenia w Kielcach niemal całej stałej ekspozycji związanej z tym sławnym krakowskim towarzystwem strzeleckim. Remont Celestatu, należącej nadal do Bractwa, a zarządzanej przez Muzeum Historyczne Miasta Krakowa jego romantycznej siedziby i pola ćwiczebnego przy ul. Lubicz, pozwolił na przeniesienie zbiorów do sal Muzeum Historii Kielc. Galeria portretów Królów Kurkowych, imponujące tarcze strzeleckie, paradne stroje, obrazy z ważnymi wydarzeniami z dziejów Bractwa, mnogość odznak i naczyń, stara broń strzelecka, odznaki godności królewskiej, m. in. laski. I oczywiście najświetniejszy ze wszystkich srebrny kur, symbol Bractwa Kurkowego w Krakowie.

Komisarz: Krzysztof Myśliński; projekt plastyczny: Łukasz Sarnat.

Od października 2011 do stycznia 2012 roku wystawa „Kresy na nowo odkryte. Wspólne dziedzictwo Polski i Ukrainy”, przygotowana w Międzynarodowym Centrum Kultury w Krakowie przez Łukasza Galuska i Michała Jureckiego. Wystawa składała się z 70 plasz tekstowo-fotograficznych, przygotowanych w oparciu o materiały zgromadzone do wydawanego przez MCK wielotomowego dzieła „Materiały do Dziejów Sztuki Sakralnej na Ziemiach Wschodnich Dawnej Rzeczypospolitej”.

Komisarz: Krzysztof Myśliński

Mała Galeria

Od 11 lutego do 10 marca trwała wystawa „Kielce sprzed lat – fotografie z daru Urzędu Miasta w Kielcach”.

Inspiracją do wystawy był dar kieleckiego Urzędu Miasta – prawie 100 fotografii Kielc pochodzących w większości z połowy XX w. Ich zebranie i przechowanie zawdzięczamy pani Ewie Łęk-Noculi, dyrektor Biura Rady Miasta. Na wystawie znalazło się 56 fotografii znanych kieleckich autorów i prac anonimowych. W części są one pokłosiem konkursów fotograficznych. Wiele z nich ma dzisiaj dużą wartość faktograficzną. Przedstawiają nieistniejące już ulice, gmachy i pomniki lub zmienione nie do poznania fragmenty miasta.

Komisarz: Leszek Dziedzic.

Od 11 marca do 10 kwietnia doroczna wystawa Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych. W ekspozycji udział wzięło niemal 30 twórców, co przełożyło się na wielość technik i tematów. Wśród chętnie podejmowanych motywów dominowały pejzaże i martwe natury, jednak obok nich na wystawie znalazły się również kompozycje geometryczne, scenki rodzajowe i portrety. Tradycje wystawiennicze kieleckiego środowiska plastycznego sięgają co najmniej lat dwudziestych minionego stulecia. Wówczas to miejscowi artyści zaangażowali się w działalność utworzonego w roku 1923 Towarzystwa Miłośników Sztuki. Czesław Obertyński, Henryk Czarnecki, Tadeusz Wojtasiewicz, Adam Królikowski, Wincenty Skuczyński, Andrzej Oleś, Stanisław i Ryszard Praussowie, Wincenty Bednarski, Adolf Wajncettel, Jadwiga i Tadeusz Jackowscy wystawiali swoje prace licząc na przychylność kieleckiej publiczności. Dopiero w roku 1956 reaktywowano „wspólnotę mistrzów” w Towarzystwie Przyjaciół Sztuk Pięknych, które zajmowało się szeroko pojętym propagowaniem działalności twórczej. Wśród wielu wybijających się postaci wpływających na wizerunek Towarzystwa – artystów,

literatów, naukowców – należy wymienić m.in. dr Stanisława Jerschinę, Edmunda Massalskiego, Józefa Skrzypka i Bolesława Cetnera.

Komisarz: Daria Maroń

Od 15 kwietnia trwała wystawa fotograficzna „Paweł Suchanek. Miedzianka – miejsca i ludzie”. Miedzianka to niewielka miejscowość w pobliżu Kielc, której ukryte bogactwa skłoniły Stanisława Staszica do wzniesienia w pobliżu huty kruszcowej w Białogonie. Wystawa prezentowała ponad 40 archiwalnych fotografii starannie dobranych przez Pawła Suchanka i uzupełnionych jego pracami autorskimi. Te pierwsze ilustrują dzieje miejsca i ludzi w pierwszej połowie XX w. Zdjęcia te, autorstwa Jana Czarnockiego, Zbigniewa Rubinowskiego i Jerzego Fijałkowskiego, pokazano dzięki uprzejmości Muzeum Narodowego w Kielcach. Zdjęcia rodzinne udostępniła Anna z Łaszczyńskich Kulińska i Michał Łaszczyński. Autorskie fotografie sztolni wykonane zostały pod koniec lat 80.

3 czerwca otwarta została wystawa podyplomowa grafik absolwentów Instytutu Sztuk Pięknych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach: Weroniki Bekier, Joanny Kity, Mileny Kity, Pauliny Marzec i Łukasza Sikorskiego. Była to pierwsza publiczna odsłona prac młodych artystów. Wszystkie osoby biorące udział w wystawie kształciły się w pracowni dr Janusza Barana. Przedstawiane dyplomy to różne wariacje tradycyjnej grafiki warsztatowej. Znalazły się wśród nich linoryty, miedzioryty, folioryty, monotypie, a także nietypowe formy – druk na materiale, połączenie tradycyjnego warsztatu z multimediami oraz prace interaktywne.

Komisarz: Daria Maroń.

Od 6 do 18 października prezentowana była wystawa „ZNP w służbie oświaty i nauczycieli na przestrzeni dziejów (1905–2011)” zorganizowana we współpracy z Zarządem Okręgu Świętokrzyskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego. Wystawa umożliwiła zaznajomienie się zarówno z historią, jak i dniem dzisiejszym środowiska nauczycielskiego w świętokrzyskiem. Zgromadzone pamiątki, fotografie i dokumenty udostępnił Zarząd Okręgu Świętokrzyskiego ZNP, Muzeum Historii Kielc, Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP i osoby prywatne.

Wystawie towarzyszył kiermasz najnowszych publikacji oraz prezentacja dorobku wydawniczego Wydawnictwa Pedagogicznego ZNP. W wernisażu wystawy wziął udział wiceprezes Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego Jarosław Czarnowski.

Komisarz: Leszek Dziedzic.

Od 20 października trwała wystawa rysunku Władysława Szczepańskiego „Kielce. Trwanie i przemijanie” zorganizowana wspólnie z Muzeum Diecezjalnym w Kielcach, gdzie prezentowana była równocześnie jej druga część.

Autor prac urodził się w 1951 roku we Lwowie. Studia artystyczne na Wydziale Grafiki w Wyższej Szkole Poligraficznej we Lwowie. Dyplom w 1977 r. Obecnie jest profesorem zwyczajnym w Instytucie Sztuk Pięknych Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Uprawia twórczość w zakresie rysunku i malarstwa, a także grafiki.

Komisarz: Daria Maroń

Wystawy plenerowe

„Akademia Górnicza w Kielcach”. Na planszach przedstawiono losy Szkoły Akademicko-Górnictwa (Akademii Górniczej) założonej w Kielcach przez Stanisława Staszica, działającej w latach 1816–1827 r. Dzieje pierwszej polskiej wyższej szkoły technicznej przedstawione zostały na tle rozwoju szkolnictwa górnictwa w Europie: Akademii Górniczych w saskim Freibergu, skąd pochodziła znaczna część wykładowców, Bańskiej Szczawnicy (Schemnitz), Clausthal, Jachymowie, Paryżu i Petersburgu.

Scenariusz: Jan Główka, Jerzy Szczepański, Bartłomiej Tambor; projekt plastyczny: Rafał Łagowski.

Prezentacja: Rynek, 16 plansz 100 x 100 cm.

„4. Pułk Piechoty Legionów”. Wystawa poświęcona dziejom jednej z dwóch stacjonujących w międzywojennych Kielcach dużych formacji wojskowych. Na 28 planszach przedstawiono materiały archiwalne oraz syntetyczne teksty przybliżające historię pułku od chwili jego powstania w 1915 r.: wkład pułku w walkę o wschodnie rubieże odrodzonej Rzeczypospolitej i jej obronę przed bolszewicką nawałą w wojnie 1920 r. Okres stacjonowania 4 P.P. Leg. w Kielcach ukazano przez pryzmat codziennej egzystencji żołnierzy, podoficerów i oficerów w ramach ich służby, ćwiczeń na poligonach, udziału w uroczystościach państwowych i pułkowych, życiu kulturalnym i rozrywkowym. Zebrane materiały pozwoliły na przybliżenie zagadnienia wpływu żołnierzy na charakter miasta w latach 1921–1939. Szerzej ukazane zostały sylwetki słynnych dowódców pułku, m.in.: gen. Bolesława Roji, gen. Juliusza Zulaufa, gen. Zygmunta Berlinga. Kolejną część wystawy prezentowała udział 4 P.P. Leg. w Wojnie Obronnej Polski zakończony obroną Obszaru Warownego Modlin. Jako odrębne zagadnienie związane z historią pułku w okresie II wojny światowej potraktowano obronę Polskiej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte. Historię pułku zamknięto materiałami poświęconymi powrześniowym losom żołnierzy, m.in. pomordowanym w ZSRR oraz informacjami o wciąż kultywowanej „czwartackiej” tradycji. Prezentowane materiały pochodziły ze zbiorów takich instytucji jak: Muzeum Historii Kielc, Biblioteki Głównej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Stowarzyszenia Rekonstrukcji Historycznej Wojskowej Składnicy Tranzytowej na Westerplatte oraz osób prywatnych: Krzysztofa Bokwy, Tomasza Czai, Henryka Gawłowskiego, Zbigniewa Kowalskiego, Lecha Kurdka, Jana Lesiaka, Macieja Mazura, Antoniego Nowaka, Jerzego Osieckiego, Konrada Otwinowskiego, Tadeusza Suckerta, Stanisława Wyrzyckiego, Krzysztofa Zielińskiego.

Scenariusz: Konrad Otwinowski; projekt plastyczny: Łukasz Sarnat.

Prezentacja: Rynek, 28 plansz 100 x 70 i 100 x 100 cm.

„Rynek w Kielcach”. Wykorzystane mapy, plany, ryciny, wizualizacje, archiwalne zdjęcia – wiele z nich pokazano po raz pierwszy – wspomagane zwięzłymi tekstami pozwoliły na przybliżenie historii tego najważniejszego placu w mieście od średniowiecza do czasów współczesnych. Ukazano zmiany, jakie zachodziły w centrum miasta oraz ewolucję samego rynku. Pokazane zostały dzieje ratusza i poszczególnych przyrynkowych kamienic: Pod Trzema Herbami, Koterskich,

Domu Wójta, Saskich, Sołtyków. Tę część dopełniały informacje o znanych kielczanach, którzy byli z nimi związani: ostatnim prezydencie Kielc przed II wojną światową Stefanie Artwińskim, działaczu społecznym i niepodległościowym Władysławie Koterskim-Spalskim czy kupcu Janie Hönigmanie.

Dalsze plansze ukazywały m.in. dzieje stojącej przy rynku figury św. Tekli oraz przebieg badań archeologicznych prowadzonych w śródmieściu w latach 2008–2010. Ich efektem było między innymi odkrycie murów szesnastowiecznego ratusza, zniszczonego w czasie wielkiego pożaru miasta w 1800 r.

Materiały wykorzystane na wystawie pochodziły ze zbiorów Muzeum Historii Kielc, Muzeum Narodowego w Kielcach, Centralnego Archiwum Wojskowego, Biblioteki Narodowej w Warszawie, Biura Rady Miejskiej w Kielcach, Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Kielcach, Biura Planowania Przestrzennego w Kielcach, Miejskiego Zarządu Dróg w Kielcach oraz osób prywatnych: Bożeny Koterskiej, Krzysztofa Lorka, Dariusza Piotrowicza, Waldemara Glińskiego, Konrada Otwinowskiego, Zbigniewa Czekaja, Roberta Kalety, Małgorzaty Oselki, Magdaleny Rozpary, rodziny Semików z Kielc.

Scenariusz: Paweł Wolańczyk; projekt plastyczny: Mateusz Stradomski.

Prezentacja: Rynek, 26 plansz 100 x 70 cm.

„Śladami rodziny Marii Skłodowskiej-Curie po ziemi świętokrzyskiej”. Wystawa była efektem współpracy muzeum z grupą kieleckich regionalistów: Elżbietą Stec, Ryszardem Garusem i Jackiem Skrzypczakiem, skupionych wokół Stowarzyszenia „Ziemia Świętokrzyska”. Zbadali oni i udokumentowali losy ziemiańskiej rodziny Skłodowskich. Scenariusz wystawy oparty został na książce „Maria Skłodowska-Curie i jej rodzina w świętokrzyskiem”, przygotowanej przez wymienionych wyżej autorów. Na planszach zilustrowano losy poszczególnych gałęzi rodziny wielkiej uczonej.

Scenariusz: Marta Cichecka i Aleksandra Sarek; projekt plastyczny: Mateusz Stradomski.

Prezentacja: Rynek, 13 plansz 10 x 70 cm.

„Wszystkie kolory Czarnego Lądu”. Wystawa będąca owocem pasji podróżniczej młodego małżeństwa Anny i Szymona Myślińskich, od lat penetrującego kontynent afrykański z dala od turystycznych szlaków.

Fotograficzny i literacki zapis podróży unikający komercyjnej egzotyki i pokazujący mieszkańców środkowo-wschodniej Afryki jako pogodnych, otwartych ludzi pozbawionych gorsetu konwenansu, do którego przyzwyczała nas kultura Zachodu.

Autorzy: Anna i Szymon Myślińscy; projekt plastyczny: Łukasz Sarnat.

Prezentacja: Rynek, 28 plansz 70 x 100 cm.